

Aloite Kalevalan kansallispuiston perustamiseksi

2795/00.04.02/2026

KHALL 10.03.2026

Valmistelija

Vs. hallintojohtaja Antton Vuolle, 040 688 4499,
antton.vuolle@suomussalmi.fi

Kuntaan on saapunut 27.2.2026 aloite Kalevalan kansallispuiston perustamiseksi. Tässä esittelytekstissä on aloite suppeana versiona. Koko aloite on tämän asian liitteenä.

” Aloite Kalevalan kansallispuiston perustamiseksi

Hietajärvi, Kuivajärvi ja Rimpi ovat ainoat vienankarjalaiset kylät Suomessa. Kylien läheisyydessä Suomussalmen ja Kuhmon itärajalla sijaitsee kolme Natura 2000 -luonnonsuojelualuetta ja luontoarvoiltaan merkittävä Yli-Vuokin virkistysmetsä sekä muinaismuistolailla suojeltu Vienan reitti.

Yhdessä nämä alueet muodostavat kokonaisuuden, jonka luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot ovat Suomessa ainutlaatuiset. Esitämme, että alueelle perustetaan Kalevalan kansallispuisto. Kalevalan kansallispuiston aika on viimeistään nyt, kun Vanhan Kalevalan ilmestymisestä on kulunut 190 vuotta ja Kalevalan 180-vuotisjuhla lähestyy.

Kuivajärven ja Hietajärven kylät sekä Murhijärvi ympäristöineen tunnetaan valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Kylien vuosisatainen asutus on piirtänyt kulttuurihistorialliset jälkensä myös niiden lähiympäristöön, kylien perinteisille nautinta-alueille. Suomalaisen kulttuuriidentiteetin synnyn kannalta keskeinen seutu muodostaisi kansallispuiston sydämen.

Vienalaiskyläiä ympäröivät luonnonsuojelualueet antavat monipuolisen kuvan Maanselän vedenjakajaseudun luonnosta. Murhisalon, Malahvian ja Juortanansalo-Lapinsuon Natura-alueiden luontoa värittävät lukuisat suot ja pienvesistöt sekä vanhat, usein soiden pirstaloimat metsät. Lajisto kolmella luonnonsuojelualueella on rikas.

Suojelualueiden kokonaispinta-ala on yli 14 000 hehtaaria. Kohteisiin voi tutustua suojelualueet esittelevässä ympäristöministeriön verkkopalvelussa (ymparisto.fi).

Ehdotetun kansallispuiston aluetta monipuolistavat Yli-Vuokin virkistysmetsä ja kulttuurihistoriallinen retkeilypolku Vienan Reitti lähiympäristöineen. Kalastajat ja melojat tuntevat Yli-Vuokin vesistöt ja vesireitit. Vienan reitillä metsästäjät, sotilaat, runonkerääjät ja laukkukauppiat ovat kulkeneet Suomen ja Vienan Karjalan välillä vuosisatoja. Myös talvisodalla ja jatkosodalla on keskeinen osa seudun kulttuurihistoriassa.

(Lisätietoja: vienanreitti.fi, julkaisut.metsa.fi/julkaisu/yli-vuokin-virkistysmetsan-hoito-ja-kayttosuunnitelma-2011-2020/)

Mainituilla luonnonsuojelualueilla, virkistysmetsässä ja Vienan reitillä on jo retkeilyä tukevia rakenteita. Kaikki kansallispuistoon ehdotetut alueet ovat valtion. Merkittävä osa alueista on jo suojeltu, osa on eriasteisessa metsätalouskäytössä. Ehdotettuun kansallispuiston alueeseen kuuluu noin 1 100 hehtaaria ilman suojelu- tai virkistyskäyttötatusta olevia valtion maita Vienan Reitin läheisyydestä. Alueen raja-alue on esitetty oheisella kartalla. (liite 1)

Ehdotetun puiston alue on osa Euroopan vihreää vyöhykettä

(www.europeangreenbelt.org). Se tarjoaa mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön alueen kehittämisessä. Rajaseudun elinvoiman vahvistamisessa luonto- ja kulttuurimatkailun rooli on keskeinen.

Itärajan takana Kalevalan kansallispuisto on jo olemassa, Suomesta se puuttuu. Kanssakäyminen rajan yli on nyt tyrehtynyt, mutta jos historia saa meille jotain opettaa, toinenkin aika tulee.

Ehdotamme, että Suomussalmen kunta ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin Kalevalan kansallispuiston perustamiseksi ja huolehtii, että ehdotetulla alueella ei heikennetä kansallispuistoedellytyksiä.

Suomussalmella 27. helmikuuta 2026

Allekirjoittajat:

Ilmari Kianto -seura ry
Juminkeko-säätiö
Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistys ry
Suomussalmen Kalevalaiset ry
Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry
Toarie ja Lari Huovisen sukuseura ry
Vienan Portti Oy
Vienan reitti ry
Vienan Veräjä ry
Ylä-Kainuun luonto ry”

Aloitteen jättämisen jälkeen allekirjoittajiin ovat liittyneet
Rimminkylän perinneyhdistys ry
Elias Lönnrot -seura ry
Eino Leino talon -säätiö sr

Liite

Aloite Kalevalan kansallispuiston perustamiseksi.

**Kunnanjohtajan
esitys**

Kunnanhallitus lähettää aloitteen johtoryhmän valmisteltavaksi.

Päätös

**Toimeksi
Tiedoksi**

Johtoryhmä
Aloitteen tehneet/yhteyshenkilö
